

PRIPRAVA NA KONTROLNO NALOGO – SESTAVA in SKLADANJE BESEDIL

IZHODIŠČNO BESEDILO

1. ODSTAVEK

Okvirna kmečka povest Samorastniki, ki je bila objavljena v reviji Sodobnost, je dala tudi naslov zbirki osmih krajših pripovedi. Prežih jo je napisal po materini pripovedi. Umestil jo je v domačo pokrajino. S personalno pripovedno zgodbo je hotel izraziti svojo skrb zaradi gospodarskega in moralnega propada velikega kmeta, opozoriti na vzroke zanj ter zavrniti nečlovečnost in nerazumevanje prvinskih človeških čustev. Poklonil se je naravi, lepoti, ljubezni, svobodi, volji, moči.

2. ODSTAVEK

Proti koncu življenja izmučena in postarana Meta svojim odraslim otrokom izroča življenjska spoznanja. Kdo je Meta? Kaj si želi? Je rojevanje njene naloga, saj je kot zemlja, ki mora prav tako nenehno rojevati? Na katere vrednote opozarja svoje samorastnike?

1. Koliko povedi je v besedilu?

2. Koliko povedi je enostavnih? Utemeljite odgovor.

3. V stavku podčrtajte povedek in razložite njegovo sestavo. *Na katere vrednote opozarja svoje samorastnike?*

4. Od česa je odvisna oblika povedka? Utemeljite s primerom *Na katere vrednote opozarja svoje samorastnike?*

5. V stavku podčrtajte povedek in razložite njegovo sestavo. *S personalno pripovedovano zgodbo je hotel izraziti svojo skrb.*

6. Besedilo se začne z besedno zvezo *okvirna kmečka povest Samorastniki*.

- a) Poimenujte besedno zvezo.
- b) Podčrtajte jedro besedne zveze.
- c) Razložite sestavo besedne zveze.

7. Določite stavčnočlensko sestavo stavka. *Samorastniki so okvirna kmečka povest.*

8. Poimenujte sestavo predmeta v zadnji povedi 1. odstavka.

9. Obkrožite jedro v besednih zvezah: *gospodarskega in moralnega propada velikega kmeta; nečlovečnosti in nerazumevanju prvinskih človeških čustev*

10. Zanimajte.

Proti koncu življenja izmučena in postarana Meta svojim odraslim otrokom izroča življenjska spoznanja.

Kaj si želi?

11. Ugotovite stavčnočlensko vlogo podčrtanih besed v naslednji povedi.

Proti koncu življenja izmučena in postarana Meta svojim odraslim otrokom izroča življenjska spoznanja.

12. Določite stavčno sestavo povedi:

a) prva poved 1. odstavka b) četrta poved 1. odstavka c) četrta poved 2. odstavka

13. Drugi stavek prve povedi (1. odstavek) pretvorite v polstavek.

14. V katero vrsto priredja je smiselno povezati drugo in tretjo poved 1. odstavka?

15. Poimenujte oblikovno/slovnično razmerje med prvima povedma 1. odstavka. Odgovor utemeljite.

16. Povedim določite vrste končne intonacije.

a) *Umestil jo je v domačo pokrajino.*

b) *Na katere vrednote opozarja svoje samorastnike?*

17. Povedi pripišite sopomensko poved.

Prežih je povest napisal po materini pripovedi.